

Otcové v českých rodinách a domácnostech se zaměřením na pečující otce

Abstrakt

Mužská role v rodině a domácnosti si prošla dlouholetým vývojem provázeným řadou změn jejího postavení, a to až do dnešní doby, kdy se setkáváme s požadavkem na výkon aktivního otcovství. Zařazeny jsou proto dějiny otcovství, které zdůrazňují nejdůležitější milníky ve vývoji otcovské role – od dob, kdy jedinou funkcí samečků ve zvířecí říši byla ta reprodukční, přes patriarchální otce, až po požadavek rovnoměrného zapojení mužů a žen do péče o děti a domácnost, který navazuje na pečující, aktivní neboli nové otcovství. Spolu s ním jsou představeny relevantní sociologické výzkumy zasazující toto téma do celospolečenské otázky rovnosti mužů a žen. Jeho důležitost je probírána i na poli rodinné politiky, přičemž hlavní snaha tkví v rovnoměrném rozdělení neplacené práce a skloubení rodinného a pracovního života u obou pohlaví. Představeny jsou tak nástroje rodinné politiky, které o toto usilují. Jedním z nich je rodičovská dovolená, která byla v roce 2001 zpřístupněna oběma rodičům. Snaha o vyšší zapojení mužů do péče o děti formou rodičovské dovolené byla podpořena v roce 2019 směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU), která určila zavedení její nepřenositelné části. V analytické kapitole jsou proto zkoumány charakteristiky mužů, kteří v Česku čerpají rodičovský příspěvek. Následně se práce věnuje reálnému zapojení mužů do domácích prací a péče o děti, které je porovnáno s tím ženským. Pozorovány jsou také výroky možného skloubení práce a rodiny a postojové otázky k genderovým rolím. Mimo podporu nalezení rovnováhy mezi rodinným a pracovním životem je vyzdvížena také psychologická důležitost vztahu dítěte s oběma rodiči. Ta je v souvislosti s dlouhodobou vysokou úrovní rozvodovosti v Česku, narůstající křehkostí partnerských vztahů a přetrvávajícím svěřováním dětí do výlučné péče matky v případě rozpadu partnerského svazku aktuálním tématem, který na trend aktivního otcovství naráží. Z toho důvodu je část práce také věnována neúplným rodinám, především rozvedeným otcům, kteří o dítě pečují. Analyzovány jsou též postoje české společnosti k dětským potřebám a rozvodům.

Klíčová slova: otcovství, vývoj otcovské role, rodičovská dovolená, pečující otcové, skloubení rodinného a pracovního života, neúplná rodina, porozvodová péče

Počet znaků bez mezer: 153 125